

סוגיה יא: דברים המונעים נשיאת כפים

*

רקע

משנתו עוסקת בדיני נשיאת כפים, ונלמדה מקופיא בלבד.

מקורות

- א. כד: "מתני' כהן שיש בידיו מומין... מתניתין דעבידא כי אמגוזא"
- ב. רש"י ד"ה כהן שיש בידיו מומין
- תוס' חגיגה טז. ד"ה בכהנים
- ג. תוס' ד"ה אם
- רמב"ם הל' תפילה פט"ו הל' א-ב

הסבר הסוגיה

"כהן שיש בידיו מומין לא ישא את כפיו רבי יהודה אומר אף מי שהיו ידיו צבועות
סטים לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו". [משנה כד:]

רבנן אוסרים לכהן שיש בידיו מומים לישא את כפיו, ורבי יהודה מוסיף שאף כהן שידיו צבועות לא ישא את כפיו. רבי יהודה מסביר שכהן שידיו צבועות לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלים בו, וחכמים אינם מסבירים מדוע בעל מום בידיו לא ישא את כפיו, משמע שפסולו אינו מפני שהעם מסתכלים בו אלא מסיבה אחרת.

הרמב"ם [הל' תפילה פט"ו ה"א] מונה ששה דברים המונעים נשיאת כפים, הלשון, המומים, העבירה, השנים, היין וטומאת הידים. מסביר הרמב"ם [ה"ד] שיין מונע נשיאת כפים "לפי שהוקשה ברכה לעבודה", כמו כן מסביר הרמב"ם [ה"ה] ש"נוטל את ידיו עד הפרק כדרך שמקדשין לעבודה ואחר כך מברך". על פי דברים אלו ניתן להסביר, שמום מונע נשיאת כפים לא מפני שהעם מסתכלים בו אלא מפני שהוא פוסל כהן לעבודה ונשיאת כפים הוקשה לעבודה.

נפקא מינה האם מום מונע נשיאת כפים מפני שהעם מסתכלים בו או מפני שנשיאת כפים הוקשה לעבודה, הוא מום שדש בעירו. אם המניעה מפני שהעם מסתכלים בו, על מום שדש בעירו אין מסתכלים, אם המניעה מפני ההיקש לעבודה, אף מום שדש בעירו מונע נשיאת כפים.

בתוס' [ד"ה אם] מפורש שמום שדש בעירו אינו מונע נשיאת כפים, וכך משמע מהברייתא [כד:] האומרת ש"מומים שאמרו בפניו ידיו ורגליו", אם מומים מונעים נשיאת כפים מפני שהוקשה לעבודה, אף מום שבסתר אמור למנוע נשיאת כפים.

הרמב"ם [הל' תפילה פט"ו ה"ב] פוסק שמומים מונעים נשיאת כפים מפני שהעם מסתכלים בו, אבל משמע מלשוננו, שמום בפניו, ידיו ורגליו פוסל אפילו כשדש בעירו, ורק מום של ריר היורד על זקנו, וסומא באחת מעיניו אינו פוסל כשדש בעירו.